

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Blaho, lekár v Skalici
(Szakolcza)Oznamy (inzeráty) účtujú sa
lavne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:
Na celý rok 2 koruny. Na pol
roka 1 korunu. Jednotlivé čísla
v expedícii a pri zasielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.
Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

— Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu. —

Rodičom.

Blížia sa dne, keď rodičia zase musia zaviesť svoje detky do školy, aby tieto pokračovali v nadobúdaní vedomosti pre život spoločenský. Škola poskytuje dieťaťu možnosť naučiť sa písať, čítať a rátať, čoho najviac potrebuje každý človek, ktorý chce rozumne žiť, gazdovať a boriť sa v spoločnosti ľudskej, pracovať na dobro seba, svojej rodiny, svojej domoviny, svojho národa, svojej vlasti a celej spoločnosti ľudskej.

Nemyslím to tak, že kto vie čítať a rátať, že už nepotrebuje viac viedieť, aby mohol obstáť v boji života, ten musí viac viedieť, lebo bez tohoto by mu tá práca išla zle. Čítanie potrebuje k tomu, aby sa mohol ďalej vzdelávať, učiť sa, písanie zase k tomu, aby mohol druhým svoje skúsenosti sdeliť a tak poučať druhých. Poneváž sa toto v škole naučí, tedy škola je základ, na ktorej sa stavá lepšia budúcnosť človeka, spoločnosti a národa.

Škola má učiť a vychovávať dieťa. Rodičia doma nemôžu sami robiť túto prácu, lebo niektorí ani nevedia, iní zase nemajú k tomu času. Avšak predsa prvú výchovu obdrží dieťa doma a na tejto zakladá sa schopnosť pochopiť a osvojiť si výchovu školskú. Tedy rodičia musia hľadať, aby tá prvá výchova bola dobrá. Dieťa ktoré oddajú do školy, má byť poslušné, mravné a nie divoké, lebo takému by bola škola mučiteľnou. Dobře vychovávané dieťa bude môcť v škole prospievať.

Škola, ktorá prijíma do seba dieťa má byť taká, aby zodpovedala svojmu veľkému úkolu. Nemá mať iný cieľ, ako ten, aby dieťaťu poskytla vedomosti a výchovu. Teda nesmie mať ten cieľ, aby robyla z dieťať Maďarov, pri čom ešte vždy môže z nich vychovať verných synov vlasti. Škola musí byť voľná, tam nemá rozkazovať ani štát, ani cirkev nemá školu upotrebiť na svoje ciele. V škole nesmie byť iný cieľ, ako vzdeláť dieťa, naučiť ho k všeobecným vedomostiam, a vychovať z neho poriadneho a statočného človeka. Žiaľ Bohu u nás takéto školy sú veľmi zriedkavé, ba byť ani nemôžu nedovoliť tu ti, ktorí by sa mali o to najviac starať.

Veď akoby, keď k uskutočneniu cieľov svojich už i materinskú reč dieťaťu vytiskujú zo školy? . . . Taká škola v ktorej sa dieťa neučí materinskou rečou, už nemôže zodpovedať cieľu inému. To vie u nás každý, akému.

Kto sa stará o vzdelanosť svojho dieťaťa, ten ani do takejto školy dieťa neposiela, keď nemusí, a šťastný kto nemusí.

Občania, ktorí máte školy také, v ktorých sa materinský jazyk učí, zveľujte si ich, tam posielajte svoje detky. Sú to poklady pre vás, ktoré utratil by bola najväčšia ztrata, lebo tie zodpovedajú najlepšie cieľu tomu, ktorému škola zodpovedať má,

Obilie na svetovom trhu.

Svetový obilný trh stal sa dnes predmetom pozorovania nie len u veľkoobchodníkov obilných, ale je v záujmu každého roľníka, aby obilnému trhu venoval čo najväčšiu pozornosť. Lebo práve z trhovej nálady a z obchodných prevratov najlepšie vidieť, ako špekulanti burzovní. púšťajú do sveta všeliaké vymyslené zprávy, bobatli na úkor roľníka, ktorý venuje vypestovaniu obilia všetku svoju prácu a námahu.

Po žňach sa títo burzovní špekulanti vynasnažia presvedčiť roľníkov, že majú zásoby ešte z minuloročných žni. Predo žňami zase píšú, že sú výhľady na dobré žňa, a tým všetkým chcú namlúviť roľníka, aby lacno predával, aby oni mohli bohatnúť.

To isté chcú urobiť i tobo roku. Vzduch zlému počasiu a živelným pohromám hlásali, že bude sklizeň bohatá. Bolo ale vidieť z toho, že múka každý týždeň stúpa v cene, že jejich zprávy sú falšné. A keď ešte i vo žňach nehovelo počasiu a na mnohých miestach potličko, alebo voda zaliala obilie, chytili sa inej špekulácie; rozstrubovali, že zásoba z minulého roku je tak veľká, že nahradí všetky nedostatky tohorodné. S týmto dosiahli to, že roľníci zo začiatku uverili jejich zprávam a predávali lacno obilie. Jak veľké sú tie zásoby z minulého roku, to sa preukázalo na trhu berlinskom a iných svetových trhoch. Obchodníci musia platiť draho, a kupujú málo, len práve na zaokrytie potreb pre dobu najbližšiu. Inokedy po žňach skúpia obilie, už i na budúci rok, teraz ale kupujú len na nasledujúce mesiace, lebo čakajú nejaký prevrat, myslia že snáď s dajakým falšným chýrom budú môcť znížiť cenu obilia.

Taký je terajší stav v Nemecku a i inde. Úroda je menšia od lanského roku skoro o tretinu a vývoz z Rakúsko-Uhorska musí byť aspoň o 10 mill. m. centov menší, ako bol vlani. Do Nemecka doviezlo sa vlani 20 mill. metr. centov pšenice a tobo roku poneváž je tam menšia úroda, bude potrebovať Nemecko aspoň o 6 mill. viacej. Anglicko bude potrebovať tiež väčší dovoz. A odkiaľ to brať? Z Uhorska neni možno, vo Francúzsku sotva zaokryjú svoje potreby, z Ruska dostávajú zprávy o zlých úrodách. V Spojených Štátoch amerických bude úroda tiež asi o 25 mill. m. centov menšia. Na Indiu, Austráliu a Argentínu sa obracajú zraky obchodníkov. Tieto ale i v tom najlepšom páde budú môcť dodať len toľko, čo vlani.

Tieto zprávy sa nepáčia obchodníkom a tie robia takú drahotu a zmätky v obilných trhoch.

Špekulanti v klamaní roľníka prešpekulovali, keď chceli o minuloročných zásobách zprávy rozšíriť, aby roľník uľaknul sa a predal im lacno. Toto nutí ich, aby roľníkovi aspoň čiastočne nahradili prácu jeho. Ale keby sa nebáli že sami budú škodovať, ešte by neboli dopustili terajšie stúpanie cen obilných.

Dopisy.

— Čáčov. Nevinnú zábavu sriadila si mládež naša minulú nedeľu v miestnostiach hostinského, p. Ant. Slobody. Zábava tiekla, jako obyčajne pri veselom rozmare v medziach bezúhonnej slušnosti. Ale jako to často býva, prišli medzi milých prorokov našich dvaja Sauli, jeden v drsnej koži železničného dohliadača J. Holota, druhý podnotár, rodák hen zo Skalice, a pokáľali jasný kryštál dobrej vôle. Z čistej slovenskej duše vinuly sa krásne spevy naše. Dvaja mladíci zapálili národné piesne za tú našu Slovenčinu: Nad Tatrou sa blýska a Hej Slováci. Blesky, hrom a peklo týchto piesní udrely do spomínaných pánov a už neviem, či vlasteneckou horlivosťou, alebo židovským strachom jatí — bolo to ťažko rozoznať — inscenovali škandal, ktorý by sa bol pre nich bezmála zle skončil. »Neviete,« dre Holota na podnotára, «čo je Vaša povinosť?» Tento upozornený na svoje premeškánie, vyskočil a ohradzuje sa proti piesňam, ktoré sú vraj zakázané. Jedon z mládencov týmto rozhodným tónom odúrený — dost zle! — sa zpáčil vďačiac sa nestydatým votrelcom slovom maďarským, načo mu podnotár k spevu, pravda iného obsahu milostivé dovolenie udelil. Prítomné obecenstvo ale si vec osvojilo a odpovedalo ešte mocnejším spevom týchže piesní. Vztek malomocných výtržníkov bol nepopísateľný. Padly ostré slová z jednej i z druhej strany, mládež, starší zaujímali vždy horlivejšie postavenie naproti samozvaným strážcom poriadku, takže títo vidiac svoje nerovné, dali do zajačích. Podnotár sa ešte potom vrátil a s hrozbou, že veď im on zablýska, začal zapisovať mladých ľudí. Tiež im do výhľadu postavil naskoré citácie na obecny dom, kde ich vraj naučí. Nuž, sme zvedaví, kto pridielil tomuto výpomocnému péru obce súdnu moc a kto zakázal tieto piesne, keď taký zákaz nebol nikdy a nikde publikovaný. P. Holotu, ktorý za drzé počínanie nie svoje už často zaplatil, pýtame sa, či si očistil už blato s pošliapanej včas krajinských volieb čiapky a či mu nehorí už na tvári vrelé pohľadkanie. Nech si on len dbelejšie dohliada na svoju drahu, však každodenne čítame o železničných nešťastiach za ministerstva Košuthovho na sieti uhorskej. P. podnotárovi ale píšeme do pamätníka, že si takýmto činom

vyzíská snáď na krátky čas — lebo búrka už blízko — priazeň okresných a stoličných predstavených, ale nikdy nie lásku ľudu, ktorý takýchto pánov už neráz aj bez citácie naučil rešpektovať zákon, právo a slobodnú vôľu ľudu.

P o n o c n ý.

— **Holič.** Náš pán slúžny sa šťastlivo navrátil z Pasteurového inštitútu z Pešti. Pánovi Pasteurovi sa šťastlivo podarilo nášeho predraženého pána slúžneho vyliečiť, za čo mu ďakujeme. Bude môcť i ďalej písať o slovenských kapláchoch. Len je trochu zarmútený, že jeho pes zdochol; teší sa ale tomu, že on ešte nie. H.

Predplácajte „Pokrok“ 2 kor. na rok!

Blaženosť.

V hájičku pod dubom tieho
a vtáčok v kríčku si hoví.
Milá s milým tieho sedí,
slovka neprehovorí.

Tieho je; nik nevie,
o čom rozprávajú,
po tísku snáď — lásku
sebe vyznávajú.

Za rúčku ju chytil,
oči plápolaly . . .
blaho tým hájičkom,
len tie vyprávaly.

Oči, tie hviezdinky,
slzičky zalialy,
tajne ľúbil sladko,
lenže srdce žiali.

Hory ich zakryly,
vtáčok ich nezradí;
či všetkých milencov
láska takto sladí?

Janica.

BESEDNICA.

O sv.-ondrejských Slovákoch.

(Pokračovanie.)

Spomenúli sme, že vo Sv.-Ondreji veľké vinice boly. A naši Slováci v týchto viniciach ako nádeníci pracovali. Pomaly od Srbov aj malé kúsky zeme si odkúpili, a vo Svätom-Ondreji stálymi obyvateľmi zostali.

Lenže v rokoch 1880—85 prišla filoxera. Za desať rokov koniec bol všetkým viniciam. Srbi zostali bez vína, Slováci bez práce. Majitelia bývalých viníc neopovážili sa vinice znovu vysadiť. Nedôverovali ani v tej Amerikánskej fajte. Celé vřehy by boly pusté zostaly. Lebo na inšie, ako na vinice upotrebiť sa nedajú. Pooraf, zakopať a do nich niečo nasadiť by sa nevyplatilo. Sú skalnaté. Len víno sa tam urodí.

Jednomu sv.-ondrejskému katolíckemu farárovi prišla šťastlivá myšlienka. Poradil Sv.-Ondrejčanom, aby do tých bývalých viníc nasadili egrešu. Pravda každý začiatok je ťažký, tak aj toto išlo pomaly. Niektorí sa mu vysmiali, druhí mysleli, že s nimi žartuje, len niekoľko ľudí ho poslúchlo. A tí, ktorí ho poslúchli, ani to neobanovali. Sv.-Ondrej leží blízko Pešti, a tam všetko ovocie dobre sa dá predať. Tak aj za ten prvý egreš dobrú cenu dostali. Prvý pokus sa podaril.

Aj ostatní ľudia začali nahliadať, že to vern

Noviny z celého sveta.

— **Turecko chce upevniť svoje pánsvo v Persii.** Krvavé srážky udaly sa medzi kmeny a tureckým vojskom. Zehi turecký baša, čaká posilu od vlády, ale niektoré kmeny uznávajú už pánsvo turecké.

— **Casablanku v Maroku bombardujú Francúzi ďalej.** General Drude, ktorý dostal značnú posilu, obáva sa, že domorodci sa spója a napadnú ho spoločne. Po novinách sa píše, že tureckého sultána zavraždili, čím by nové sváry pôsobili v Maroku.

— **Politický školský štrajk.** V Čechách, v tých dedinách, kde je väčšina Nemečov a Češi tam nemajú českú školu, usniesli sa, že keď im nedopomôžu k českej škole, svoje detky do školy posielat nebudú.

— **Bieli otroci.** Vystahovalecký úrad v Chicagu prišiel na stopu hromadného vykorisťovania chlapcov, ktorí sa tam prístahovali z Južnej Európy. Uväznili viac podnikateľov, ktorí skrze svojich agentov chlapcov vábili, ba i kupovali a potom ich upotrebovali k ťažkým prácam, za ktoré im ani dobrý kost nedali. — Takýchto vykorisťovateľov je i v Europe bár koľko, ktorí upotrebojú 10—14-ročných chlapcov k práci, často i ťažkej, bez toho žeby im slušne platili.

— **Dieťa v nákladnom vlaku.** V Bristolu prišla 27-ho aug. už na večer jedna mladá ženská na stanicu a žiadala aby jej jeden koš vzali do Londýna ešte s večerným vlakom. Vyplatiac ho, odišla. Nakladač, keď do vlaku dával koš, učul v ňom slabý podivný hlas. Pred svedkami ho otvoril a videli tam krásne asi štvortýždňové dieťa. Dieťa malo dobre ustlané v koši na krku malo cedulku: „Malá Eva prichádza k svojmu tatínkovi. Nemôžem ju vyživíť, posielam ju tebe, ty máš viac prostredkov sa o ňu postarať.“ — Decko dali do opatrovne a po rodičoch pátrajú.

— **Vražda pre 40 halierov.** V Satnári dvaja cigáni prepadli jedného a zavraždili ho. Našli u neho len 40 halierov. Cigánov ulapili a títo potom vyznali, že toho človeka preto zabili, lebo mysleli, že má mnoho peňazí.

Drobné zprávy.

— **Filiálka Skalického Gazd.-potravného spolku v Skalici na Predmestí** bude otvorená v pondelok dňa 2-ho septembra. Výhoda veľiká to bude pre predmešťanov, lebo nebudú musieť ďaleko chodiť, aby si potrebné veci nakúpili a ani nebudú musieť do židovského obchodu ísť. Vo filiálke bude všetko za takú cenu, jako vo spolku. Továr bude vždy čerstvý. Členom sa bude všetko zapisovať do knižky, z čoho potom dostanú novoročné. Potrebné je aby si každý predmešťan obstaral knižku, aby sa mu do nej odobrané veci zapisovať mohli. Kresťania nechoďte viac ani za krajiar kupovať k židovi, podporujte všetci len váš spolok, vašu filiálku, ktorú len k vašemu dobru zaviedli. Obchod povede dosiaľ zo spolku obľúbený pomocník František Krejčí.

— **Smrť.** Dňa 23. augusta na náhle dokonil vo Zvolene dr. Ján Hanzel lekár a člen správy Zvolenskej ľudovej banky. Bol nielen ako svedomitý lekár u ľudu všeobecne vážený a obľúbený, ale bral aj činnú účasť na každej národnej práci. — Toho istého dňa zomrel v Starej Pazove Ján Kamenár, ev. učiteľ na odpočinku v 66. roku života. Nebohý, chýrny včelár bol otcem roduvernej rodiny a štedrý a činný podporovateľ každého našského hnutia. — Pán Boh ich oslaví!

— **Nová našská knihtlačiareň.** Pán Ed. Bertan otvoril vo Zvolene v dome Zvolenskej ľudovej banky knihtlačiareň spojenú s knižným a papierovým obchodom a bude držať na sklade všetky slovenské vydania. Dávna túžba zvolenských rodákov našich sa tedy konečne splnila.

— **Čo stojí bombardovanie Casablanky.** Pri príležitosti bombardovania Casablanky jeden franc. časopis píše o vydajoch, ktoré sú potrebné pri strielaniu z del v Maroku. Jeden výstrel z 305 mm. kanóna stojí 5.333 frankov. Môžeme si povážiť, jaké výlohy vydá Francúzsko na bombardovanie.

— **Do výboru kat. autonomie** je poslal Dr. Pavel Blaho vo dvoch obciach zvolený. Veľké oduševnenie panuje zaňho v celom okrese.

ani neni taký zlý obchod. Pôda sv.-ondrejská na dorábanie egrešu znamenitou sa dokázala. Vždy viac a viac zeme začali egrešom vysádať, tak že teraz tie vřehy, ktoré boly predtým vinicami vysadené, teraz sú egrešom.

Ani by to snáď nikto neuveril. A veru je to tak. Sotvaj je teraz vo Sv.-Ondreji taký chudobný človek, ktorý by nemal kúsok zeme egrešom vysadený. To je hlavný prameň dôchodku. Vo Sv.-Ondreji sú žňa, keď sa egreš obiera.

Hovorím, celé vřehy sú egrešom vysadené. Egrešové kríčky tak ďaleko sú od seba sadené, ako inde kukurica. Tolko miesta sa medzi nimi nechá, aby sa mohly na jaro dobre okopať a kedy-tedy aj pohnojiť. Lebo aj egrešové kríčky žiadajú hnoj. A bez okopávania tak by zarostli trávou, že by sa medzi kríčkami nikto nevedel pohnúť. Ale ani zrnká by neboly také pekné. Vôbec bez poriadneho obrábania zeme nikde neni poriadnej úrody.

Vo Sv.-Ondreji teraz obyčajne každý tretí rok hnoja tieto egrešom vysadené vřehy. Niektorí aj častejšie. A pred obieraním egrešu obyčajne raz okopávajú. Obieranie pomerne okolo polovice mája sa začína. Boly už roky v ktorých veru už aj piateho začali obierať. Iné roky zas, ako aj tohoto, len 25. mája.

Egreš vo väčšej čiastke sa obiera, keď je ešte nezralý, tvrdý. Nie tu v Uhorsku sa spotrebuje, ale vyváža sa von do Nemecka. Tam ho udajne na chemické veci, na farby spracujú. Stráviť sa ešte nedá, ani zavariť, teda len na takéto veci je ho možno upotrebiť.

Zo začiatku mája teda už ho začnú obierať. A tak to obierajú, ako inde hrozny na vinobraniach. Len to jedno je pri tom nepríjemné, že to pichá. Nuž ale tomu už sa pomôcť nedá. Neni ruže bez trňa. Naposledy aj k tomu musia privyknuť. A vo Sv.-Ondreji aj privykli. Oberači majú plat dobrý. Tohoto roku v máji veru od 80 kr. ženskú, lebo väčšieho chlapca, od 1 zl. chlapa ku oberačke nebolo k dostániu. A ako Slováci bez tej nešťastnej pálenky nikde sa neminie, tak ani v Ondreji nesmie chybovať. Keď chce gazda robotníka najsiť, veru musí mu okrem platu dosť slušného, ešte aj tejto besnice sľúbiť. Ináč nepôjde pracovať. Veru smutné je to.

Jeden robotník poriadne musí obierať celý deň, aby vřeco naobieral. A keď je egreš drobný, aj dvaja majú do jednoho vřeca čo obierať. Večer už na istom mieste sa sídu, kde ich furmani čakajú. Egreš vo vřeciach položia na voz. Samo sebou sa rozumie, že dokial je taký tvrdý, že sa na vozi viesť dá. V najnovšej dobe už ho začínajú aj na člnkoch po Dunaji vozíť.

Každý večer aj 5—6 furmanov sa pohne z Ondreja, každý má na vozi okolo 25 vřiec egrešu. A toto všetko vezú do Pešti na trh. Okolo 7—8 hodiny sa pohnú z Ondreja, a ponevác pomaly jeť musia, len po pol noci prídu do Pešti. A do rána si to tam predajú — keď predajú, — keď chcú predať.

Ceny toho egrešu sú rozličné. Na začiatku mája za jedno vřeco aj 15 zl. dostanú. Ale táto vysoká cena len pár dní trvá. Potom vždy klesá

— Na obilnom trhu v Prahe bol jačmeň za 9.20—9.80 kor. 50 kg. Drobné žito za 11.40—12 kor. 50 kg. Raž za 9.40—9.90 kor. 50 kg. — V Pešti je obilie značne lacnejšie.

— Všeobecný zjazd roľníkov bude dňa 7-ho a 8-ho sept. na Velehrade. Slovenský roľníci dostavte sa i vy na zjazd roľnícky. Cesta z Prešporka stojí 4 koruny.

— Náš pan kaplán, Jozef Novák dostal povolenie od biskupa, aby zostal v Skalici, — ale nie kaplánom. Pan biskup ho dal na vlastnú žiadosť do odpočinku.

— Vo Viedni sa širía čierne osýpky, posväd 70 ľudí ochorelo.

— V Srieme, v obci Šide sa veľmi rozšíril šarlach. Deti mrú na jedno za druhým.

— V Rusku sa cholera ďalej šíri — sú to teraz jakési príjemné časy pre chytľavé nemoci.

— **Vojna v Panáde** V nedelu ráno o 9. hod. prišiel do rumunskej obce Panád 4. batalion 24. honvédskeho pluku. Mužstvo podelili po dedine a oficiéri sišli sa ku spoločnému obedu do gr. katolíckej školy. Po obede časť oficierov pri víne zabávala sa až do pol siedmej. Medzi tým na dvore školskom sišla sa miestna mládež a ako každú nedelu, zatancovala si, a pri tom si na nakladenom ohnisku čosi chystala.

Tanec skončil sa o 5 po obede a mládež a stárež ostala pred školou besedovať. Okolo pol siedmej kurátor Juon Borča, chcel si na pohrabe vo dvore fajku pripáliť, a vošiel do dvora. V tom vyrútil sa z jedálne dotrunčený kapitán Jakab a osopil sa na Borču s tým: Teraz ti dám ty rumunská sviňa! a vylepil mu zaucho. Borča pýtal sa, že prečo ho bije, v tom ale priskočila stráž a kolbami vytlačila Borču do dvora. Lud toto videl a dedinský notár Simon sa aj zastal za Borču, veď že nič neurobil.

Na to »zmiešanie sa« dal kapitán privolať hotovosť (készenlét) a táto pod jeho kommandom pustila sa dedinou smerom ku krčme, a na tejto ceste koho na ulici popadli, toho dotkli a dopíchali. Notár Simon vidiac toto krveprelievanie, utekal ku podplukovníkovi a tento vidiac, čo sa robí dal zatrubíť allarm, a tým uro-

a klesá. Tak že naposledy sa tešia, keď môžu vrece aj za 3—4 zl. predať. Keď egreš už dobre dozraje, keď už je sŕci na zavarovanie a jedenie, vtedy zas dostane lepšiu cenu. Obyčajne točí sa okolo 8—10 zl.

Vo Sv.-Ondreji urodí sa ročite 10,000 metrických centov egrešu. Aspoň na tolko ho cenia tí kupci, ktorí ho v Pešti na tržišti už od rokov odkupujú. Keď vezneme strednú cenu po 10 zl., tak tých 10,000 centov donesie Ondreju 100,000 zl. Pravda, pekná je to summa peňazí. A dosť istá. Lebo egreš není tak vystavený premenlivostiam počasia. Mráz, dažď, sucho mu na tolko neškodí ako iným zeleninám, alebo ovociu. Ani práca tolko nestojí. Preto pestovanie egrešu sa dobre vyplatí. Sú ľudia, ktorým sa aj 100 vriec urodí, teda 1000 zl. dostanú, takých ale ktorým sa po 10—15—20 vriec urodí, je veľa. A tých, ktorí by nič nemali je málo. Lebo keď filoxera viničné vrehy vypustošila. Srbi tu pozemky ozaj za tú najlacnejšiu cenu prepustili, tak že ten najchudobnejší Slovák si mohl v tom čase kúsok zeme kúpiť. Teraz už to nejde. Ako všade, tak aj v Ondreji, cena zeme je vysoká, a čo je ešte horšie, ťažko je kúpiť.

(Pokrač. nasl.)

Dr. Pavel Žiška.

KUPOJTE V POTRAVNOM SPOLKU!

bil prietrž ďalšiemu krveprelievaniu. Ale vzdor tomuto rýchlemu zakročeniu je 6 smrteľne, 15 ťažko a 30 ľahšie ranených.

Doporučujeme našim rodinám
KOLÍNSKOU CÍKORKU.

Telefon.

Hrrrk — Haló!

No jaká novina ma vyrušuje z poľudnajúšieho sna?

Remeselníci sa organizujú!

Ták! Dáme to do Pokroku.

Ale nie, to len tak žartom povedám. Bol som na skalickom jarmoku a tam som videl veľký remeselnícky ruch; myslel som že sa organizujú a to tam jeden švec Klas chcel si postaviť svoje bydllo na miesto holléského majstra Zálešáka.

No to není nič takého.

Nie, ale tento mu ho odložil o kúsok ďalej a potom dostal nadávky. Ten ho posielal za Moravu, lebo že je Hanák, aby tu neodbieral Maďarom oblieb.

A šak v Skalici niesu Maďari.

Ale ten čo mu to nadával že je, že on je za maďarské komando.

No takému Maďarovi, ktorý nám chce vydobíť maďarské komando mali dať predok. Tu má ísť všetko po maďarsky. Ano veď v Holléi i husy už nechodia v »gensemarši« ale v »libašori.« A snáď by aj tá organizácia po maďarsky išla lepšie.

Ba snáď i na jarmoku by maďarsky nadávali Hanákom.

To, aspoň by tomu nerozumeli.

Hrrrk.

Hospodárstvo.

0 pleveli (burine).

Dla V. O. Polačka.

(Dokončenie.)

Akonáhle semeno v zemi zklíčiilo a lodyhu vyhnalo, usiluje sa bylinka na nejakú rastlinu zachytiť. Jestli sa jej to nepodarí, musí zhytnúť, lebo sama sebou není vstave zo zeme brať výživu. Ak sa jej to podarilo, vykorisťuje ju čím diaľtým viac pre seba, takže ovitá rastlina hynie. Dakedy sa chytí i takej rastliny, ktorá jej životu nezodpovedá a preto sa rozvetvuje chytro na všetky strany hľadajúce primerenú sebe rastlinku. Sú pády, že ovije aj fazuľu a kukuricu, ale tu ani ku kvitnutiu nepríde: zhytnie. Na iných, ako anízu, feniklu, koryandru odkvitne, ale plod nasadiť není v stave. Jestliže sa však chytí dateliny buď trojky alebo lucerny, tú hneď svojou nitovitou lodyhou ovinuje, prissajúce k nej svojimi bradavičkovými násadkami; žije cele z nej, tak že kým ona sa na vidomočí zmáha, na všetky strany šíri, ňou napadnutá rastlina slábnie, sehne, až cele vyhynie.

Aby sme túto zkazu zamedziť mohli a kukučínu dľa možnosti vyhubili obzrime si jej život. Semeno — už akýmkoľvek spôsobom do pôdy sa dostavšie — potrebuje, aby zklíčiilo aspoň 10°C teploty. Poneváž však nie sú všetky zrnká rovnako vyzreté a neprídu do rovnej hĺbky, tak aj nerovno schodia. Čím je zrnko vyvinutejšie a čím plytšie v zemi sa nachodí, tým skorej klíči. Dokázalo sa, že ak bližšie ako 1 cm. do pôdy sa dostane, nemôže klíčiť, ale čaká tam i viac rokov, kým do primeranej hĺbky preorávaním sa dostane. Šťastie je, že veľká časť semien vôbec

ani nezklíči a iná časť prv, než sa lodyhou o rastlinu zachytiť môže, zhytnie. Keby všetky zrnká, čo sa do pôdy dostanú, zrústly, a useli by sme pestovanie datelín cele tak nechať. Takto ale najviac 25 zrnok zo 100 vyklíči a i z tých polovica ešte zhytnie už aj preto, že datelina v prvý rok je riedka, následkom čoho lodyha kukučiny nemá sa o čo prichytiť.

Preto hniezda kukučínové v mladom datelínisku málo najdeme, najskôr len po prvej kosbe, keď pôda je slnkom prehriatá. Avšak z toho nenásleduje, že jej v mladom datelínisku niet, ona je tam, ale tak slabá, že ju nezbadáme. A preto treba na to pamätať pri shrabovaní prvej dateliny, a hrablami neslobodno lodyhy kukučínové i po čistom datelínisku rozširovať, lebo i lodyhami rozpradie sa zkaza. Po prvej tedy kosbe, keď sa prístup slnka umožnil, rozšíria sa hniezda kukučínové a to tak chytro, že za 2—3 týždne viac metrov priestoru zničia, zaväzujúce hromadu semena, ktoré v nerovnom čase dozrieva tak, že kým nové mladé lodyhy ešte len kvitnú, tie staršie už dávno semeno vytrúdily, ktoré v zemi pre budúcnosť nové hniezda pripravuje.

Ako tomu predísť? Vysievať len semeno úplne čisté. K tomu cieľu sostavené sú už v obchode primerané sity, tiedniky, ktorými sa menšie zrnko kukučínové odstráni. A preto neľutujte hospodári také prístroje si zadovážiť. Aj 10 hosodárov dovedna si to môže kúpiť. Ano, obce by i na to mali pamätať, nielen na samcov, bujakov.

Vypletú kukučínu a odpadky pri mlátení datelínového semena neslobodno do hnoja hádzať, ani hydine pohadzovať, pri krmení statku zelenou datelínou ale treba všetky nite kukučiny vylúčiť, lebo zrnká statok a hydina neztrávi.

Keď ju ale už na poli máme pokračujme takto. Pole častejšie obzerajme kým je ešte mladá datelina a zbadáme-li v jaseňi dakde nite kukučínové, označme tie miesta kôľčkami a hniezda už v jaseňi vyžnime. Na jar miesta kôľčkami značené preskúmajme, či ozaj bylina neprezimovala? Zbadáme-li ju dakde na jar čo jak slabú, hneď ju vyplíme a lodyhy zpálme.

Hlavné kynoženie nastane len po kosbe, a tu každé hniezdo vyžneme, zelínu pozorne v plachtách poodnášame a zpálime; miesta ale holé hlboko zryjeme a nejakým semenom — áno i ovsom poprkáme, aby sa tam bujná rastlina vyvinula, lebo kukučína touto pridusená čoby aj zrnká v pôde ostaly, nezklíči.

Nuž milí hospodári: ta sa do práce, lebo »komu sa nelení, tomu sa zelení!«

OZNAMY.

4 obuvníckych pomocníkov na stálu prácu môžu byť aj dvaja ženatí a **jednoho učňa** prijme **Ján Kristek v Silperku** na Morave. Prihlásiť sa možno hneď u Jozefa Kristka, kde ďalšie vysvetlenie dostanú, ako aj peniaze na cestu.

Učňa na mlynárstvo, možno-li 15—16 rokov starého; na 3 roky a pre začiatok 1 kor. týždenne hľadá **Emanuel Röhrich**, mlynár vo Gbeloch.

Upozornenie. Čtených pp. gazdov upozorňujeme, že »Potravný spolok v Skalici« zaopatril už umelé hnojivá, pre zimné hnojenie. Kto by tohoto potreboval, nech sa čím skôr prihlási.

Kolo (bicikel) má na predaj za ľavnú cenu **Gajdušek-Rafaet v Holléi.** (Ny. m.)

František Ružica

Bzenec (Morava.)

Velký závod kamenický a socharský
pozlacovačský.**Robte pamiatku zomrelým.**

Kříže cintorné a polné, sochy kamenné a mramorové, rôzneho druhu mramoru a žuly. Svetelný (lampáše), zábradli ku hrobom. Tiež všetky kostolné potreby, to jest: kazateľnice, krstiteľnice, a rôzne rezbárske a pozlacovačské reparačie sa prijímajú za najľavnejšiu cenu.

Prosím et. pánov čitateľov nášho obľúbeného časopisu „Pokroku“, kto by si dal pamätník svojim zomrelým, tomu vykoná najľavnejšie a najrychlejšie objednávky

P. Škarohlíd Ferenc kostolník v Holiči.

Za ktoré objednávky zodpovednosť beriem na seba

Frant. Ružica.

Slovenská knižnica

nemala by chýbať v žiadnom slovenskom dome! — V prvom sväzku práve vyšla

Restaurácia

od Jána Kalinčáka, podarený spis starodávnych zemiarskych volieb

Pre ďalšie sväzky sme vybrali nasledujúce krásne knihy 2) Tri rozprávky od Jána Čajáka. 2) Nové besednice od Tajovského 3) Dejiny národa slovenského.

Adresa: **Vydavateľstvo Slov. l.**

knižnice F. Votruba.

BUDAPEST. VIII. Rákóczy-tér 3.

Každý rok
4 knihy
spolu za:**2^k 40^h**

Pre dostojne farné úrady zvláštné ľavné ceny!

Sviece kostolné

všetkých druhov

**voskové a polovoskové
sviečky**

stolné stearinové a parafínové, hladké a krútené, biele lebo barevné, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé

(toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva najľavnejšie

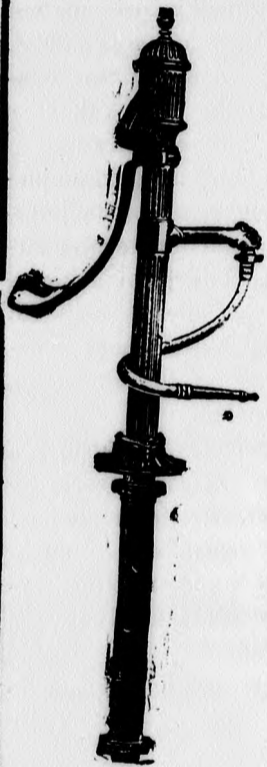
Prvá Kráľovohradecká cis. a král. dvornia tovareň
na sviečky, mydlá a voňavky.**J. Pilnáček,**

Hradec Králové, Král. České.

Založeno roku 1816.

12—52

Slovenská kresťanská firma.

VODOVODY

pre mestá, obce, verejné ústavy, villy, statky, priemysel, zárody, kúpele, zahrady, domy síkromné atd. zariaďuje čo najlepšie

Ján Vítěz

v Preerove Morava.

PUMPY

najlepšie všetkých sústav a výkonov, pevné trvanlivé. Pre pohon ručný, transmissijný, parný, vodné striekačky tiež zahradné a na hnojnicu dodáva so zárukou.

Ceny mierne.

Cenníky zadarmo.

Prokop Skorkovský a syn

ČISTÁ OVČÍ VLNA

OCHRANĀ ZNĀMKA

zasilateľský dŕm

suken

a modnich látek pro

— pány i dámy —

v Humpoleci

Zasílá svoje vzorníky na požádání každému ochotně franko, proti frankovanému vracení Zásilký přes 20 korun vyplac.

Ján Novomestský,

mechanik v Holiči

odporúča et. ľobecenstvu svoj hojne zásobný sklad šicích strojov, biciklov aj hospodárskych strojov; zároveň upozorňuje, že prijíma všetky reparačratúry do jeho oboru siahajúce.

SUKNE

polovlnené . . . po 65—70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 93 kr. a výše.
kanafasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2—3 zl. a výše

16—52

a jiné tkalcov. výrobky dokírkou zasílá tkalcovna.

ADOLFA JELÍNKA v Jimramově,
(MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!

Sklad kamien Samotových i obyčajných, kachiel na sporáky, komínové rúry atd. **Firmy Bratri Anderlove Uh. Brod** zástupca pre Skalicu a okolie **Karol Krušina.** Zbožie so zárukou! Ceny mierne!

Oznam. Upozorňujem et. p. hospodárov, že aj tohoto roku budem s benzinovým motorom pod istými podmienkami mlátiť. Račte sa čo najskorej prihlásiť. **Ján Novomestský** mechanik a strojník v Holiči.

**Domáce lieky pri statku
— pre hospodárov. —**

Fluid slúži jako posilňujúci prostriedok na nohy koní a rožného statku obzvlášte pri vytknutí, zastúpení, zaskočení pri porážke krížov a lopatiek atd. 1 sklienka 1 kor. 60 halierov.

Prášok oproti kašlu koní a rožného statku. 1 škatulka 60 halierov.

Výživný prášok pre kone a dobytok pri zlom trovení, pri nechuti k žrániu, pre zlepšenie mlieka. 1 škatulka 60 halierov.

Prášok pre ošipané proti ruži (brantu), ku napomoženiu proti rozličným nemociam. 1 balík 50 halierov.

Náter proti Reumatizmu a trhaníu v údoch. malá sklienka 1 kor.

Mast na rvár odstraňuje všetky vyraženiny, robí peknú bielu kožu 70 halierov.

Balsám proti tlstému krku 60 halierov.

Všetky tieto domáce lieky možno tiež požadovať objednať.

**Lekáreň k „Uh. Korune“
v Holiči.**

Cenníky zdarma TELEFON Pouze za hřlve číslo 816

Největší česká továrna výroba HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ NA MORAVĚ. JOSEF LIDL V BRNĚ

zelný trh číslo 11. Prisežný znalec c k zem soudu v Brně.

VLASTNÍ VÝROBA TAHCÍCH HARMONIK všech druhů

Jednoradové, 2rad 3rad a chromatické harmoniky z nejlepšího materiálu a nejsolidnější práce.

Ceny velmi mírne Sta připisů uznání a díky.